

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromutcza 564 szám.
 Kiadó-hivatal ugyanott.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknélalku szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

ezimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Márczius—december	5	frt.	kr.
Márczius — szeptember	3	„	50 „
Márczius — juni	2	„	„
Egy óra	—	„	50 „

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

Az „Udvarhely“ sorsa

ezim alatt az „Udvarhely“ jelenti előre csak ideiglenes megszűntét. A cikkből közöljük a minket érdeklőket:

Néhány előfizető annyira visszautasítja a nempolitikai lap tervét, hogy inkább pénzt is visszavette; mások ismét azt jelenték, hogy a politikai lap fentartását készek áldozattal is elősegíteni, de a „Szövetség“ nekik sem kell. Többen azt is kijelenték, hogy nem bánják, ha az „Udvarhely“ teljesen ignorálja is a pártokat, csak a politikai ügyeket egyszerűen adja elő pártszínezet nélkül; sőt azt sem bánják, ha az „Udvarhely“ ismét hetilappá lesz.

Ennyi elágazó nyilatkozat mellett nem könnyű feladat a szerkesztés. Annyi azonban mégis világosan kitűnik, hogy a nempolitikai „Szövetség“ megindítása ily nézetek mellett lehetetlen.

Hogy a lap eddigi iránya és berendezése továbbra

is fenálljon, különösen ezen alternatíva segitene: vagy emeljük fel a lap árát 6 ftról 8 forintra; vagy kötelezzük magat mindegyik előfizetőt arra, hogy maga mellé egyegy új előfizetőt szerez. Ha kivihető lenne, még a kettőt együtt is lehetne megpróbálni.

A lap szerkesztéséhez a munkatársakon kívül okvetlenül szükséges egy fizetett segédszerkesztő, ki a kéziratok sajtó alá rendezését és javítását kezelje, hogy így a szerkesztő időt nyerjen külön cikkek írására is. Eddig a fizikai munka annyira elrablá a szerkesztő idejét, hogy az alig volt képes néha-néha egy rövid cikket nagy sebtében összetákolni.

Azonban vegyük tekintetbe azt is, hogy Brassóban egy hasonló irányú lap működik, a „Nemere“, mely szintén pártolást érdemel. Nem jobb lenne-e azon lap körül csoportosítani az anyagi és szellemi erőket? A „Nemere“ nem sokára vaspályán gyorsan jönne hozzánk, és állandó figyelemmel kísérvén vidékünk mozgalmait, sok jót tehetne a mi ügyeink előmozdítására is. Karoljuk fel tehát a „Nemere“! Inkább éljen egy lap vidékiünkön tevékenyen, mint kettő tengődve és zsibbadtan.

Miután a fennebbiek szerint már bizonyos, hogy a nempolitikai „Szövetség“ meg nem indulhat; az pedig bizonytalan, hogy az „Udvarhely“ tovább is fennmaradhasson; úgy vélem, legjobban megközelitem a t. cz. előfizetők kívánságát a következő intézkedéssel.

Mindazon t. cz. előfizetők számára, kik fél vagy egész évre előfizettek, megrendelem a „Nemere“t egyelőre csak márczius hónapra. A kik több példányban járatták az „Udvarhely“t, csak egy példányban kapják a „Nemere“t. A márczius hónap előtt adódhat az „Udvarhely“ további sorsa, és akkor elszámolandom a pénzeket. Természetesen jogában áll mindegyik előfizetőnek, visszajáró pénzét akár mindjárt is átvenni, ha ez intézkedést nem helyesli.

Végül tisztelettel kérem azon t. cz. urakat, kik még a jelen évnegyedre sem adták be a pénzeket, méltóztassanak az eddigi 12 számért (aláírt példányaik mennyisége szerint) 1 frt. 10 krt. befizetni, hogy vesz-

teségeim ezek hiánya által ne szaporodjanak. Méltóztassanak egyuttal a társaik számára nyomatott, de el nem czimezett példányokat elvitetni vagy elczimeztetni.
 Szombathy.

Az előbbi cikkből sajnálattal értesülünk, hogy Udvarhelyszéknek egyetlen korirata — az „Udvarhely“ — pártoláshiány miatt egyelőre megszűnt. Tekintve azt, hogy a vidéki napi sajtó állapota biztos mérvadó az illető vidék műveltsége és hazafiságára nézve, s kiváltképen jelzi a nyilvános élet, polgári öntudat fokát és az anyagi és szellemi érdekek virágzását: nagyon elszomorít bennünket azon tény, miszerént a Székelyföld különben életrevaló népe — kivált a nemzet tehetőségei — oly kevés támogatásban részesítik a vidéki napi sajtó vállalatát. A „Nemere“nek is lett volna elég oka utolsót fujni, ha a mi áldozatkészségünk mellett néhány lelkes hazafi buzgósága nem tett volna meg mindent ezen több okból szükséges lap fentartására.

Az „Udvarhely“ sorsa ügyében vigasztal lennünk azon remény, hogy ezen vállalat tulajdonképpen nem fog megszűnni. Szeretjük hinni, hogy április havában lelkes szerkesztője további buzgósága és közönsége fokozott pártolása mellett új erővel ismét új életre ébred. S ha ezen eset netalán nem is állna, eményünk van, hogy az „Udvarhely“ hazafias művelődésítőrekvése, s bármely üdvös sikere valamelyik más koriratra fog átszállani és abban megifulva tovább élni. Örülünk és szerény tevékenységünk szép elismerését látjuk abban, miszerént az „Udvarhely“ buzgó szerkesztője ki saját lapjának megszűnése esetében is gondoskodik arról, hogy annak hazafias előnyei kárba ne vesszenek, a „Nemere“t szemlélteti ki az „Udvarhely“ hagyatékának örököséül. Hogy a „Nemere“ ezen új működésükörének teljesen megfelelhessen az „Udvarhely“ sorsát, és az „Udvarhely“ képviselhesse szükséges, hogy azon szellemi munkaerők, melyek az „Udvarhely“ szerkesztésénél működtek, most a „Nemere“t részeltessék támogatásukban; ennek megnyerésére irányzandó törekvésünk, reméljük, nem lesz siker nélkül az Udvarhely eddigi önzetlen buzgó és hazafias szerkesztőjénél és azon nagyon tisztelt munkatársainál, kik nem az „Udvarhely“ neve mellett működtek, hanem

TÁRCZA.

Bukuresti levél.

Február 28. 1873.

E farságon 3-ik és utolsó bálja is az itteni magyarságnak lefolyt e hó 22-én. S hogy én erről tudósítástomat hatod napján teszem: ennek egyszerű oka az, mert számba kellett előbb venni a bál jövedelmét és a kiadásokat, hogy tiszta eredményét föl lehessen a „Nemere“ t. olvasói előtt mutatni.

E bált az itteni ev. ref. magyar egyház előljárósága rendezte iskolaépítési alapul. És e tekintetben a legégetőbb szükségem akar segíteni az előljáróság; mert jelenlegi iskolái nem csak szűkek a növendékek számához képest, hanem annyira romlásnak indultak, hogy a meglévő iskolaépületeket mentől előbb újra kell építeni. Ezen kívül egy ily nagy kiterjedésű városban nem is elégséges az egy városrészben fekvő iskola; mivel a hívek szerteszét laknak a városban, s szegény kis gyermekeknek némely városrészből órákig kellene kinlódni, míg a jelenlegi iskolához elvergődhetnék. Az ily távol lakó szülék csoda-e, ha gyermekeiket valamely közelebbi iskolába adják? Természetesen ez aztán együtt jár az elnemzetietlenedéssel s a hitvallása iránti közönyvel, gyakran az attóli elidegenedéssel. Hisz elég gyermek jár most is iskolánkba olyan, aki reggel feljövén, délre nem mehet baza; mivel a távolság miatt 12 órától fogva d. u. 2 óráig nem tudná hazáig és vissza az utat megtenni. Tehát az ilyenek száraz eledellel hazul feltarisznyálva kénytelenek iskolába menni. Már pedig azt mindenki tudhatja, hogy a fűt és meleg eledel nélkülözése mily kártékonyan hat a gyermekek egészségére. — Nagy, kimondhatlan nagy szükségnek kíván tehát eleget tenni az egyházi előljáróság, midőn

mind jelenlegi szűk és egyébiránt is omlófélben lévő iskolaépületei helyett másokat, mind a város távolabbi részeiben merőben új iskolákat szándékozik állítani. — Mert kétségtelen, hogy csak is elegendő számú és jó karba hozandó iskolák menthetik meg az itteni magyarságot a nemzetiségnek és egyháznak. Ennek világos tudatával is bir ezen egyház előljárósága; s ennélfogva kitűzött szent célja elérésére a legnagyobb áldozatkészséggel minden hatalmában álló eszközt és módot föl fog használni. — Legelőbb megnyitja saját zsebet, a mit már egyháza javára annyiszor tön; aztán bálakat s másnemű előadásokat rendez adakozásra szólítja a híveket itt és az anyahonban; s erősen reményli, hogy gyámolítottai fog nemes törekvésében. Föl sem teszi, hogy valahol oly kicsinykedő szűkkoblúsággal találkoznék, a honnan így utasíthatnék vissza: „függetlenné tettétek egyházatokat, s most már éljetez meg önerőtökön!“ Mert e lépést ezen egyház valahai fölvirágoztathatása elutasíthatlanul követelte, a mit mindazok, a kik az itteni viszonyokkal csak messziről ismeretesek, át nem láthatnak. És e független önállóságot ezen egyház semmi áron föl nem adhatja; mert akkor létezését semmisítené meg. — Egyébiránt mint magyar protestáns egyház a legforróbb ragaszkodással viseltetik a magyar korona alatti hités fajrokonaihoz. —

De térjünk vissza a bál tudósításhoz! Az egyház előljáróságának minden tagja átvett előre tiz-tiz belépti jegyet oly kötelezettséggel, hogy azt akár eladja, akár nem: annak szabott árát — egy-egy jegyért három ezüst huszast — befizeti az egyház pénztárába; a mit nemcsak híven teljesített is mind a tizenhat előljárósági tag, sőt azok közül többen ama köteles belépti jegyeken kívül még tizet, huszast s még többet is elárusítottak, s azoknak árát a számos helyről tett felülfizetésekkel együtt az előljáróság gyűlésében pontosan beszámolták és befizették csengő kész pénzzel. — Ezen kívül

sok jegyet váltottak a pénztárnál is. Mind az itteni román, mind a német testvérek részéről kielégítő és szíves köszönetünket kiérdemlő pártolásban részesült az ügy. — Fogadják a megjelent román és német polgártársak szíves részvételükért halás köszönetét az egyház előljáróságának, és azon kölcsönös biztosítását, hogy akármely közhasznú cél elérhetőségét az itteni reformatus magyarság is teljes készséggel karolandja föl, bármikor is általuk arra felszólítva!

Leghanyagabb eljárást tanúsított ez ügy érdekében — fájdalom! az itteni két magyar olvasóegylet, a melyekhez elárusítás végett küldött jegyek eladatlanul visszaküldettek. — Meglehet, hogy itt egy kevésse gatlólag szerepelt a felekezeti szűkkoblúság is!? Nó de se baj!

Azért mégis az eredmény felülmulta várokozásunkat. Mert a bál a legfényesebb és népesebb volt e farságon adott három magyar bálunk között. Az összes bevétel pedig felül volt 3000 régi lén, a melyből az 553 lé-re menő kiadás levonásával több maradt tiszta jövedelemnek 2400 lénél, a mi 75. magyar aranyat teszen. — Ily szép kezdet a legjobb reményekre jogosít.

Fogadják buzgó fáradozásaikért méltányoló elismerésünket az egyház t. cz. előljárói, és azon t. cz. urak, a kik daczára annak, hogy nem tartoznak egyházunk tagjai közé, mégis szívesek voltak önként belépti jegyeink közül többet átvenni élt elárusítani! És szíves köszönetet nyilvánítnunk kereskedő t. cz. Balog József urnak, a ki egy pár csillárt bálunkban kisorsolván, ámbár a számok csak m. e. felényire voltak megtéve, mégis a bevétel hasonfelét — 100 régi lét — adományozott az iskola alapra.

A zenén nagyon is megérzett, hogy azt nem a Bunkó társulata húzta.
 r. l.

érdekében azon ügynek, melyet a „Nemere“ is mindig teljes tehetségéből képviselt — a székely nemzet ügyei érdekében.

Egyesülvén ily formán a két lap anyagi és szellemi erői, a „Nemere“ értéke természetesen nagyon is gyarapodik; buzgó törekvésünk leendő lapunkat lehetőleg megnagyobbítani és többször megjelentetni, egyáltalán mindent elkövetünk annak emelésére és minél hasznosabbá tételére. Teljes bizalommal fordulhatunk tehát az „Udvarhely“ t. előfizetőihez, midőn lapunkat cserében ajánljuk amaz helyett, továbbá az egész székelységhez, mikor a „Nemere“ pártolására felhívjuk. Adja Isten, hogy a „Nemere“, (melynek tiszta jóvedelmét most is a székely nemzeti történet pályadíjára szántnak ismerjük,) legyen előkészítője és biztosítója a dicső székely nemzet szebb jövőjének!

Szerkesztőség.

S z e m l e.

Képviselőházunkban még folyvást a költségvetést vitatják. Mondanak sok igazat, sok helyest; hanem halad az idő és hever a sok tennivaló. Még mindig hátra van az igazságügyi, honvédelmi és pénzügyi miniszterek költségvetése. Beszélni azok felett is lehet bőven. Különösen a pénzügyminiszternek lesznek valószínűleg meleg napjai, mert az általa tervezett adófelélemelésnek még a Deákpártban is sok az ellensége. Azon kívül a bankügyi tárgyalások megint sikertelenek voltak; a mi valóban bosszantó minden magyar polgárra nézve. Ideje, hogy tisztába jöjünk a híres bécsi bankkal; s Kerkapoly miniszter sok gáncsra van kitéve, a mért ezt az ügyet titáznia nem tudta.

Legtöbb a közoktatási miniszter költségvetése volt tárgyalás alatt. Maga a miniszter számos képviselő sok helyes eszmét fejtegettek közoktatási ügyünkre vonatkozólag. Hanem már azok a nagyszemöldökiek megbocsássanak, a kik semmi előmenetelt sem akarnak észre venni e váren. Nem állítjuk, hogy egyszerre a tőkély fókára melkedett volna minden népiskolánk, de állítjuk igen is saját tapasztalásunk köréből, hogy a népoktatási törvény életbe lépte óta igen nagy községben. Brassót azonban ne tessék azok közszámítani, mert itt ugyan máig sincs végrehajtva a közoktatási miniszteriumnak még 1869-ből származó rendelete új iskolák állítása iránt.

A közoktatási költségvetés tárgyalása alkalmával igen nagy fontosságú ügyet intézett el a képviselőház Irányi Dániel indítványára. Elhatározta, ugyanis, hogy a miniszterium mentől előbb törvényjavaslatot terjesszen be a polgári házasság behozatala és a teljes vallás egyenlőség létesítése iránt.

Nevezetes, hogy ezen nagyfontosságú határozat épen szélsőbaloldali képviselő indítványára hozott; ez eléggé mutatja, mennyivel méltányosabbak egymás iránt országgyűlési pártjaink, mint voltak ez előtt, a mikor csak azért is elleneztek akármely javaslatot, ha az más pártból származott.

Örömmel jegyezzük föl ez alkalommal Trefort miniszter azon nyilatkozatát, hogy neki épen szándéka román nyelvű középiskolákat állítani államköltségen. Ebből látszik, hogy a közoktatási tanácsnak azon szerencsétlen indítványát, mely szerint az ország területén lévő minden főgymnasiumban a magyart kellett volna tannyelvül behozni, — illetékes helyen figyelemre sem méltatják.

Ezért történt, minden valószínűséggel, hogy azon indítványt a fővárosi sajtó agyonhagatta; már előre halva születettnek tekintették Pesten, épen úgy, mint mi itt.

Osztrák szomszédaink az új választási törvényvel foglalkoznak, melytől nem csak a csehek, de utóbb a lengyelek is határozottan megtagadták beleegyezésüket.

Spanyolország sorsa épen olyan kétes, mint Amade király leköszönése napján volt. Az első miniszterium többsége helyére már néhány napi kormányzás után új embereket választottak; a trónkövetelők sergelyét gyűjtöttek; a nép lázong. Nem csoda, ha Európa nagy hatalmai nem sietnek a köztársaság előismerésével, midőn oly bizonytalan annak fennmaradása.

Török atyánkfáról sem sok dicséret hallani. Miniszterei folyvást változnak; foly

a cselszövény udvarnál és diplomáták közt; s a közben hanyatlak az ország és nő a nép elégedetlensége.

A francia nemzetgyűlés csinálja az alkotmányt. Annyi alkotmányt nem csinált senki mint ők; csak hogy nyugtot még egyik alatt sem találhattak.

Poroszországban nemcsak a jezsuitákat, hanem a szabadon gondolkozó protestáns papot is üldözik. Másfelől meg a nagy kormányhivatalnokok kapzsisága kézzel fogható példában áll az ország előtt.

Valóban ha meggondoljuk, hogy még a szabad Schweitz is mily heves vallási küzdelmek színhelye, még örülnünk kell, hogy a mi gyomrunkat nem rontja éretlenebb gyümölcs most a Királyföld-rendezési törvényjavaslatnál.

A királyföld rendezéséről.

Előttünk áll tehát a Királyföld rendezéséről szóló törvényjavaslat a maga terjedelmében. Nem bocsájtjuk annak bővebb elemzésébe, mert ha meggondoljuk azt, hogy a napi sajtó e fontos ügygyel már foglalkozott, s az e fölötti vélemény pártkülönbség nélkül elhangzott hazánkban, úgy hinnünk kell, hogy most, midőn e törvényjavaslat megszületett, mielőtt honatyáink által megkereszteltetnék, lesznek, kik kézzel foghatólag megmutatandják azon alképleteket, melyeknek megnyirkálása nélkül az újdonszülött csak élőhalott leendő, és egy szégyenteljes folt édes anyánk a hon kebelén.

Ugy tudjuk, hogy törvényjavaslat készítésével parlamentünk oly szakfériakat szokott megbízni, kik előtt sem rokon-szem ellenszenv, csak a tárgy szentsége, s hazánk törvényei lehetnek irányadók, százezerek sorsát, anyagi és szellemi fejlődését szabályozó törvénykészítés higgadt nyugodt és részrehajlatlan érzületet követel, mert az államgépezet legkisebb részlete is magán kell hordja a nagy mű jellegét, s csak legparányibb eltérés is iszonyu akadályt képes szülni.

Azonban sajnálatunkat kell kifejeznünk látván, hogy ország bizalmasa megúszta a vizitációt, szem elől tévesztve hazánk alkotmányos törvényeit, s figyelmen kívül hagyván a közvéleményt valamint több törvényhatóságok hivatalos nyílt felszólalását oly érzéseknek adott kifejezést jelen törvényjavaslatnál, melyeket törvényes eszközökkel védeni, s melyeknek életrevalóságát okadatolni merőben keptelen.

Nincs oly párt, mely tisztelni ne tudná a törvényt s bele ne nyugodnék az ez által előszabott kívánalmaknak; hogy a királyföld nem száz polgárait ezen törvényeinkbe ütköző törvényjavaslat ki nem elégitheti az áll, valamint azis igaz, hogy a szászok sincsenek vele teljesen megelégedve; mert ők habár veszik észre, hogy érettlük országos törvényeink megcsönkítatnak, de igényüket és óhajaikat csak részben látják teljesülve; hogy ily körülmények között mindkét fél csak szentesített törvényeink tiszteletben tartása s azoknak a királyföldre is alkalmazása által lehet nyugodt — kétséget nem szenved.

De hagyjuk a törvényjavaslat készítő bizottságot; ennek tagjai között lehetnek, kik sok tekintetben érdekelve vannak s hazánk jövőjét csak is a szász nemzeti egyetem s a szász bürokratizmustól föltételezik, de hogy ezen felszeg törvényjavaslatot maga a minisztertanács is elfogadta, ez már előttünk megfoghatlan, — alig hisszük, hogy indoklására egyebet tudhasnauak felhozni, mint azon titkos értelmű kifejezést, melyet vajmi sokszor hallunk említeni „magosabb politikai szempont“ — hogy e palást alatt mennyiszor csalódtunk annak fényes bizonyítékai előttünk állanak, s hogy azok kik másokat titkos ármánnyal vádoluak, néha magok az ármánykodók azt is tapasztaltuk. Ha a mult században élnénk elmondhatnók, miszerint a királyföld rendezésénél ezen „magasabb politikai szempontok“ kifejezés legtovább az universitás fejős tehenére vonatkoznék, melyet már török, tatár, muszka és Bach egyaránt szopogattak —

Előre bocsájtók ugyan, hogy nem célunk ezen törvényjavaslat elemzésébe bocsájtuk, de nem tehetjük, hogy bár egy pár gyöngyöt ki ne emeljünk belőle: ugyan is említett törvényjavaslat szerint 11 megyének egy főispánja lenne, a ki egyuttal elnöke az universitásnak; or-

szágos törvényeinknél fogva a főispán köteles megyéje kebelében lakni, valjon hol fog a Comes lakni, ki a 11 törvényhatóságnak egyedüli főispánja, s valjon melyiket fogja leglelküismeretesebben kormányozhatni? — továbbá a törvényjavaslatnál fogva a megyék saját külön vagyona is az universitás hatáskörébe tartozik, törvényeink minden megyének saját vagyonáról rendelkezési jogát biztosítják, a javaslat szerint ellenben egy megye sem rendelkezhetik szabadon vagyonával hanem csakis a többi megyék engedelmeiből és helyben hagyásával, — hogy csak ezen két pontnak is mi a czélja, az előttünk rejtély, de hogy homlok egyenest törvényeinkbe ütközik, sőt azoknak világos megsértése, azt minden elfogulatlan gondolkozni tudó beösméri.

Ugyanazért teljesen hiszszük, hogy akkor, midőn a királyföld rendezése szőnyegre kerülend országgyűlésünk ezen felette fontos ügyet pártkülönbség nélkül úgy fogja megoldani, hogy országos törvényeink tiszteletben tartása mellett a Királyföld összes polgársága teljes megnyugvással fogadhassa.

Nemerécske.

Felhívás

Felső-Fejérmegye, Barcza vidéke és Székelyföld értelmiségéhez.

Mélyen tisztelt honfiak és honleányok!

JAKAB ELEK ur kolozsvári ügyvéd jeles hazánkfia, egy oly eszmét pendített meg, melyért neki a leghálásabb köszönettel tartozunk azon ügy nevében, melynek ő egyik legszorgalmatosabb és leglelkesebb napszámosa; mert minden emlék, mely dicső székely elődeink kitartó honfiszeregete és világszerte híres hősiessége érdekében a feledékenység éjjeléből felszínre hozatik, — a multnak egy a jövő nemzedékre kiszámíthatatlan jótékonyssággal bíró megmentett kincse. Ez emlékkincsek egybegyűjtött és rendezett összevege képezendi azon szent templomot, melynek oltárán a honszeretet lángja lobog — s mig e láng el nem alszik, mig vannak, kik a mult emlékeivel azt táplálják, mig a magyar előtt ott van multjának tükre, melybe ha betekint e jelen fia, a kislelkü elcsüggedéstől védve van: addig hiában akarják e nemzetet megdermeszteni, mert egy szikra elég ebből egy nemzet újjá születésére.

Fel tehát, mélyen tisztelt honfiak és honleányok! Hordjunk össze filléreinket e szikra élesztésére s legyünk letéteményesei e szent eszmének — örködvén, hogy a hazaszeretet lángja el ne aludjék.

Alóírt e vidéken kezdeményezvén aláírási ívet nyitott, a „Székely történet pályadíj alapja“ javára, mely e perczig 20 frtot eredményezett, szívesen látván mentől több résztvevőt s felhívja minden községben aláírási ív kibocsátására.

Bodolán, 1873-ik év február hó 28-án.

KÓSA SÁNDOR.

Felhívás *)

a királyföldön lakó román értelmiséghez.

Miután a némely román által proclamált passivitás következtében a királyföldön lakó népünk védelmezők nélkül maradt a törvényhozó testületben, s minthogy rövid idő alatt tárgyalás alá jönnek Magyarország képviselő házában a királyföldi municipiumok ügyei, a melyek behatóan illetik az ezen földön lakó románok érdekeit; kényteleneknek éreztük magunkat, ezen ügyek tárgyalása czéljából egy értekezletet kezdeményezni, mely értekezlet f. évi márczius 13. fogna tartatni N.-Szebenben, s melyre barátságosan meghívjuk a királyföldi municipiumokon lakó intelligens románokat.

Czélja lesz egy felirat szerkesztése, mely a magas magy. kir. kormányt és Magyarország törvényhozó testületét értesítse a mi közös érdekeink felől.

N.-Szeben, 1873. febr. 28.

A nemzeti bizottság

Dr. BORCIA JÁNOS
által.

*) a „T. R.“ 14. számában.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 26-én.

Miután Helfy Ignác a spanyol köztársaság elismerése iránt a miniszterelnököt interpellálta, s az igazságügyér javaslata a bünvádi eljárás megvizsgálására kiküldött bizottság tárgyában elfogadott volna, a válás- és közoktatásügyi miniszterium költségvetése tárgyalatott folytatólag.

Szólottak a tárgyhöz P. Szathmáry Károly, Nikolics Sándor a szerb egyház ügye érdekében és végre Vécsey Tamás, ugy a közoktatás, mint az egyház dolgairól Pulszky Agost, és Zichy Antal a közoktatás ügyéhez, végre Somssich Pál Irányinak tegnapi szavait, melyeket a papság ellen ejtett, czáfolgatva. Szerénce a papok törvényesen járnak el, midőn egy nazarénusok magzatait, mint a zsidó apa és keresztyén anyától eredt törvénytelen gyermekeket a hatóság közbejöttével is megkeresztelik. Továbbá mutogatta, mennyire alaptalan volt Irányi azon állítása, mintha a magyar catholikus papság laza erkölcsű lenne, mert ha van ilyen egykettő, sőt talán száz is, azért az egész osztályt elítélni nem lehet. Hivatkozott még arra is, hogy a cath. papság mennyire tudományos, hazafias, jótékony volt a multban és jelenleg is az. A jobboldal a szónoklat végén hangos éljenekkel tört ki.

A képviselőház ülése márczius 1-jén.

A Magyarországot Ausztriával együtt ábrázoló térképek ügyében ma Horánszky, Nagy György, Horváth Gyula és Madarász József szólaltak föl, a miniszteriumot és különösen megbízottját Gönczy Pált megrovva. Madarász határozati javaslatot is nyújtott be, mely szerint ezen térképek eltávolításra lennének. Csenyery Antal a 67-ki közönséges egyezményből igyekezett a térképek helyességét bizonyítani. Györfly Gy. indítványa ellenére 20 tag névszerinti szavazást kívánt, az eredmény az lett, hogy a javaslat 140 szóval 76 ellen elvetették, s a térképek megmaradnak.

V i d é k.

Sepsi-Szent-György 1873. febr. 25-én.

S.-szent-györgyön „a Háromszéken felállítandó árva leányház“ javára adott bál a farsangi idény legsikerültebb közvígalmá volt.

A mi az időtöltést illeti; legérdekesebb tudni, miszerint ezen sorsolással összekötött bál 263 frt. 60 kr., egy darab 50 frtos urbéri kötvény és két darab cs. kir. arany tiszta jövedelmet hozott.

Felül fizettek Bogdán András ur 4 frt., Nesztor József kir. ügyész 3 frt., Donát Pál 3 frt., gróf Kálnoky Imre 4 frt., gróf Kálnoky Felixné Ludmilla urhölgy 10 frt., derék Künnle József 50 frtos urbéri kötvényt, neje pedig 2 darab aranyat ajándékozott. — A mindig kedves Antalfiné, az érdekes Tarczaliné és a bájoló Kosa Julcsa k. a. urhölgyek a sorsjegyek elárúsítása körül fejtek ki nagy buzgalmat s a város polgárnői dícserekedve vetélkedtek a kisorsolando tárgyak adományozása által gyarapítani a jövedelmet s fogyasztani az árvák könnyűit.

És ha ez érdem; kiváló elismeréssel tartozunk Bogdán Andrásnő urasszonynak, ki tuczat számba küldte be az ajándékokat, ki egy maga az összes jegyek felénél többet árusított el. — E hölgy Antalfiné asszonnyal az odaadás egész buzgalmaival karolta fel ez ügyet; ők nyerték meg bálanyának Künnle Józsefné asszonyt, ki habár beteg, de elegans öltözetben és annyi kedvességgel tölté bé e tisztét.

Ennyi istennő közt, bál királynőről nem igen jött gondolkodni, pedig Sz. M. — F. B. — Br. V. kisaszonnyok e tekintetben csakugyan uralták férfi érzelmeinket.

Ezen kedélyes és hasznos élvezet szerzéséért fogadják a segédkezők mindnyájan köszönetét

a bizottmányoknak.

Külföld.

A külföldi lapok a szentszövetség létrejöttéről beszélnek, mely működését a köztársasági eszmék terjedése ellen fogná irányozni s így első sorban a spanyol köztársaság megbuktatására törne. Annyi ténynek látszik, hogy a monarchikus államok diplomatiája valamire készül, de még nem tudták kitalálni, hogy mint kezdjék meg a dolgot. — A sürgönyváltások sűrűn folynak.

V e g y e s.

(A bapkügy) iránt ez ideig még mindig csak a két miniszterium között folynak a tárgyalások. A nemzeti bank még semmi részt sem vett a tárgyalásokban, minthogy előbb a két kormány megegyezésének kell létrejönnie.

(Economulu) czim alatt egy gazdasági ipar- és kereskedelmi lap indult meg Balásfálván Popu Stefan szerkesztése alatt. A lap két hetenként jelenik meg, s előfizetési ára egy évre 4 frt. o. é. A megjelent számok nagyon változatos és érdekes tartalommal bírnak, s ajánlhatjuk a román olvasó közönség figyelmébe, mint olyast, a mely mint hézagpótló, a románságnál egy még eddig teljesen üresen állott életszükségletet tölt be.

(Ügyvédi egyesület) alakult Székely-Udvarhelyt f. é. febr. 23-ikán az ott lakó 14 ügyvéd és 5 ügyvédjelölt által. Gerich Adolf és Sorsich Gusztáv ügyvédek valának a kezdeményezés főintézői, kik már 16-ikán előleges értekezletet híván össze, az egyesület célját és hasznát kifejtették.

Az alakuló gyűlésen az egyesület tisztikara a választás következtében így alakult meg: elnök Gerich Adolf, alelnök Gyarmathy Ferencz; választmányi tagok: Daraghí Béla, Szabó Károly, póttag Sebesi Ákos; jegyzők: Sorsich Gusztáv és dr. Szombathy Ignác.

Az alapszabályok kidolgozására megválasztottak Gyarmathy Ferencz, Szabó Károly és dr. Szombathy Ignác urak. Azután a csatlakozásra meghivatni határozottak az udvarhelyi kir. törvényszék területén lakó ügyvédek; továbbá a csikszeredai, gyergyó-szentmiklósi, sepsi-szentgyörgyi és kézdi-vásárhelyi kir. törvényszék területén lakó ügyvédek, kikről remélni lehet, hogy vagy közvetlenül csatlakozandnak (pl. a batorói járásbíróhoz tartozók, mely járásbíróság községségi Udvarhelyszék kiegészítő részét képezik), vagy főkegyeket alkotva az ügyvédegyesülethez járulandnak. — Ezek megállapítása után a jövő gyűlés napjára márczius 9-ike tüzetett ki.

(A kolozsvári) m. kir. tudomány-egyetemen a középtanodai tanárképezde és ugyancsak a középtanodai tanárvizsgálati bizottság a jövő tanév kezdetén működését megkezdendi.

(Ülmi hajótulajdonosok) oly könnyű hajókkal szándékoznak a bécsi világkiállításra jöni, melyeken lakszobákat fognak kiadni.

(A N.-Szeben) és K. Kis-Kapus közt levő vonat, az utazók és terhek elégtelensége miatt csak egyszer fog közlekedni.

(Hunfalvy Pál) jeles nyelvészünket a berlini akadémia tagjává választotta. Ez az első eset, midőn a berlini akadémia magyar tudóst tüntetett ki.

(A pártokról) a Lónyay ügy folytán írta Egy elfogulatlan. — Ára 80 kr. Pest Aigner Lajos. A röpirat egy politikus költemény hexameterekben írva, buzditja és védi gr. Lónyay Menyhértet, egy oldalvágást ad a sajtónak kicsapongásaiért, félvállról lenézi a pártokat s csak a fuzióban keresi az üdvösséget, melynek kivitelére Somssichot és Lónyayt hívja fel. A röpirat hazafias hangon van tartva s megérdemli a magyar közönség figyelmét.

(Az erdélyi Deák-párti) képviselőknek febr. 26-án értekezletük volt a Köztelken. Az értekezlet tárgyát képezte, megállapítani azon interpellatió szövegét, melyet a föltétlenül szabad köszénkutató és bányászat ellen az összes miniszteriumhoz benyújtani szándékoznak. Az interpellatió szövege megállapított és abban az erdélyi képviselők föltétlenül szabad köszénkutatói és foglalási jog ellen való fellépéseket három forrásból származtatják. Először sérti a földbirtoki tulajdon szentségét, másodsor Magyarország és Erdély közt egy az utóbbira káros egyenlenséget okoz; harmadsor, és ez a legfontosabb, hogy a föltétlenül szabad kutatási és bányászati jog nem a valódi iparszabadságot alapítja meg, hanem egyes, s gyakran idegen iparosoknak igazi monopoliumot nyújt. Az értekezleten kevés erdélyi képviselő volt csak jelen, így aztán ne csodálkozzunk, ha fellépéseikkel nem tudnak érdekeltséget kelteni, mert hiányzik az összetartás s tömörülés közöttük.

(Táborszky és Parsch) urak zeneműkereskedésében megjelent „Népszerű csárdások“ Tisza Aladártól 4 kézre 1 füzet 1 frt. 50 kr.; és „Grand Galop brillant“ E. Fiori-tól 80 kr.

Helyi különfélek.

Kászony István lelkes polgártársunk a székely nemzeti történet pályadíja javára gyűjtést kezdett, melynek eddigi eredménye: Kászony István 3 frt. Réthy Lajosné 2 frt., Varga András 50 kr., Mátyás Albert 1 frt., Szele István 50 kr., Maurer Viktor 1 frt., Hor-

váth Pál 1 frt., Száva Gerő 50 kr., Vasady József 2 frt., György Ferencz 50 kr., Szóts Daniel 50 kr., Gencsi András 50 kr., Biró János 50 kr. Reméljük, hogy rövid idő alatt minden brassói magyar honfi nevét olvashatjuk ez ivén.

„Der Siebenbürger Beobachter“ jól szerkesztett és érdekes tartalmu lapnak mutatkozik 1. számában. Irányáról lesz alkalmunk alaposan meggyőződni, s akkor hozzá szólunk. Addig is ajánljuk közönségünk figyelmébe. —

Kletzer Feri gondonkaművész hazánkfia, jelenleg ismét Brassóban időzik.

Közgazdaság.

A mételyről.

(Vége.)

Ezen kétlyuku szívóféreg bójutva a májba, annak epevezeték útjait foglalja el lakhelyül, hol lassan fejlődik, mintegy félév fejleszti a fent irt nagyságra; hogy pedig magokat képesek bent a májban szaporítani, kiviláglik onnan, hogy minden ily szívóféreg az ivar szerveknek mind a két nemérel el van látva, melyek számtalan szaporítani képesek; mert egy ily betegségben szenvedett állat máját bárki is vágja fel, bizonyára igen sok apró szívóférget fog benne találni.

A májban lévő kisebb s nagyobb ily szívóférgnek folytonos mozgása minden esetre ingert ad, mely inger nagyobb vérforgást idéz elő a májban, tehát a verőereket is nagyobb működésbe hozandja, ennél fogva több epe készül, hogy ezen epe készülék felhasználhassék az állat több eledelt használ fel; hol a folytonos nagyobb epetermelés nagyobb tápcsereit vesz igénybe, ebben a stádiumában eléri a juh az anyag termelésnek tetőpontját t. i. jó husban van, kövér és gypja is meglehetősen tömött.

A mételynek elszaporodásánál kezd a máj meg-nőni, megduzzad, annak falai megkeményednek, s némelykor megis porcosodnak, az epeholyag ki van tágulva, több vagy kevesebb métely találtatik benne, epe tartalma nyálkás hig, ily állatnak a mája táját tapintva érzékeny szokott lenni, rendszeren a baloldalon fekszik, hogy a májnak nyomását kerülje, ily állat bágyadt tekintetű, duzzadt szemek, hol a véredények alig, vagy nem is láthatók, annak köthártyája sárgás; továbbá a fehér bőrű juhnál még a külbőrön is némi ságaságot fogunk tapasztalni. Az alsó ajkak közt a több fekvésnél fogva s fej lecsüngésztés okából viz oda stüledést veszünk észre, a mit golyvának nevezünk.

Ily állat mája a mételynek nagyobbjával van telve, úgy hogy az epevezeték útjait elzárják, igen sokszor megdugják annak kifolyását, ez okból a rendetlen vérkeringés felveszi az epét a testbe, mely sárgára festi a kötszövetet és a szemfehérséget, megzavarja az emésztést s ilyen juh igen gyakran a vizkor (Hidrops) betegségben, a métely betegséggel együtt szenvedni fog, mely beteg állat előbb hasszorulásban van, de később hassikomás váltja fel azt, mely rendszeren a halállal végződik.

Röviden elmondám a métely betegségről saját nézetemet, s bátorkodom egyuttal figyelmeztetni mind Száva F. urat, mind Blankné asszonyt, hogy hogy lehet már most a mételyt csupa luggal gyógyítani, melyből csakugyan ha figyelemmel kísérték mint Száva F. ur mint Blankné asszony, szintugy érdeklő gazdátársaim is értekezletemet, átlátandják, hogy azon lug csak is kuruzsolás, mert hol lehetne annyi hatása, hogy a májban (mely csak is az útér s verőere-érrel közlekedik) létező szívó férget elpusztíthatná s az epe kivezető hajszályni cösvön egy 2—4" hosszú és 1/2—1" szélességű szívó féreg eltávolíttassék.

Óvmódja létezik, mely az előzményből világosan látható; hol olyan helyeket kerülni lehetetlen, ott legjobb merőben a juhtartással felhagyni, s egyébre fordítani a legelőt; gyógmódja a mint Száva F. ur vagy Blankné asszony állítja ez uton semmi sikerre nem vezet s az csak is kuruzslás e betegségre, ilyek többek fordulnak elő közöttünk, hogy nem csak állatainkat, hanem embertársainkat is oly annyira kuruzsló szerekkel megkinnozzák, de még soknak életébe is kerül; mint többek közt az ebdühnél gyakran előfordul. Erről az általános babonával egybekötött betegségről, ha a tisztelt szerkesztő ur tért enged, bátorkodnám jövőre szólani.*)

Altörja februar 15-én 1873.

FEJÉR JÁNOS.

*) Szivesen vesszük.

Szerk.

Szerkesztői mondanivalók.

Az „Udvarhely“ n. t. szerkesztője beküldötte hozzáuk 140 előfizetőjének neveit és a márczius hóra első előfizetést. Köszönjük szívességét és törekedni fogunk bizalmának eleget tenni. Kérjük az „Udvarhely“ t. előfizetőit, sziveskedjenek minél hamarabb nyilatkozni, vajon elfogadják e a „Nemerét“ azon időre, melyre az „Udvarhelyt“ rendelték, hogy a czimszalagok nyomtatása iránt intézkedhessünk.

— Lapunk bizonyos akadályok miatt nem jelenhetett meg kedden.

— Kérjük helyi pártolóinkat előfizetéseiket minél hamarabb megtenni, mert jövő számunkban névsorukat hozzuk.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: **Herrmann Antal.**

Becsi tőzsde es pénzek Brassóban márcz. 4.

	Pénz.
Oszt. nemzeti adósság ezüstben	74 50
„ „ „ papírban	71 —
1860-ki sorsj. kölcsön 100 ft.	104 75
Nemzeti bank részvény	985 —
Hitelintézet	341 75
London	109 —
Ezüst	107 60
Napoleon'or	8 68
cs. k. arany	— —
Lira	9 90
Magyar földieherm.	81 25
Bánáti	79 —
Erdélyi	78 75
Porosz tallér	1 62
Ikosár	1 63
Rubel	1 62

Lovak árvereztetése.

3 vemhes anyakancza 15 1/2 és 16 márkosok 7, 8, 9 évesek pénteken márczius 14-én délelőtt 10 órakor szabad kézből árverés útján a tanácsház előtt el fognak adatni. Továbbá 5. esikó 2 1/2, 1 1/2, 1 évesek valamint egy 9 hónapos is. A kifizetés ott rögtön a tulajdonosnak történik. Addig is a lovak mindennap az enyvgyárban **Schmidt Albertnél** láthatók. 25 1—2

A tusnádi fürdön

az ugynevezett „K.-Vásárhelyi“ épület 15 lakószoba, 4 konyha, 4 pincze és istállóval a folyó évi idényre olcsó áron

kiadó, vagy örök áron is eladó. 23 1—0
Értekezhetni Kézdi Vásárhelyi kereskedő KOVÁCS ÁRON urral, levél útján is.

Kiadó szoba.

Ó-Brassó hosszu-ntecza 272. szám alatti házbán (az ugynevezett „fehér ökörnél“) egy az utcára néző, külön bejárattal ellátott szoba kibutorozva hozzá tartozó, esetleg előszobául is használható konyhával együtt — azonnal kifogadható. Bővebben értekezhetni ugyanott. 24 1—3

Árlejtési hirdetmény.

Felső-Fejérmegye Héviz községében egy a nagyméltóságú közoktatási miniszterium által megerősített terv szerint építendő emeletes iskolaház teljes elkészítése a folyó évi márczius 24. árlejtés útján ki fog adatni. Az árlejtési feltételek megtekinthetők Hévizen az iskolaszék elnökségénél.

Héviz, 1873. febr. 28 án.

Gutenau Károly,
elnök.

Hirdetmény.

A bardoczsóki hatodbirtokosság havasos erdején a
„vadászati jog“

egy évre haszonbérbe adandó. A kibérelni szándékozók ez évi márczius hó 5-ig Bibareczfalván alólírtnál sziveskedjenek jelentkezni.

Benedek Ferencz,

20 3—3 h. b. e.

Ad. sz. 1044. 1873.

Három és t. e. Miklósvárszékek törvényhatósága részéről a községi törvény 83. §. szabványa szerént, ezennel a kör- és községi jegyzőségekre pályázat hirdettetik.

Mindenik megválasztandó kör vagy községi jegyző a 67. §-ban körülírt előnyökben fog részeltetni.

Csak olyanok pályázhatnak, kik a törvény 74-ik §-sa értelmében törvényhatóságunk szigorló bizottsága előtt szó és írásbeli vizsgáikat letették, és erről szabályszerű képesítési okmánynyal láttattak el, — valamint azok is, kik a szigorló bizottság elnökéhez beadott folyamódásuk mellett ügyvédi okmányukat (stallum) bemutatatták — mely esetben ők a szigorlat alól lettek mentve.

A pályázati kérelmek az illető szolgabíró urakhoz — legtovább folyó évi márczius 8-ig adandók be, még pedig határozott kitételével aannak, hogy az illető melyik nagy községben vagy szövetségben kíván jelöltetni.

A jegyzői állomások következők:

Sepsi felső — vagy feketeügyi járásban: Szolgabíró Tompa Miklós lakása K.-Borosnyó u. p. N.-Borosnyó.

A. Nagy községek:

Uzon, Nagy-Borosnyó, Bikfalva.

B. Csoportok:

1. Réty, Angyalos, Eresztevény, Besenyő, Komollo, választási főhely Réty.

2. Lisznyó, Szentivány, Laborfalva, Magyarós, választási főhely Szentivány.

3. Fel-Doboly, Kis-Borosnyó, Egerpatak, Szacsva, főhely Kis-Borosnyó.

4. Dobollo. Bácsstelekkel egy aljegyzőség 150 ft. fizetés 50 ft. átalány.

Sepsi alsó vagyis Oltmelléki járás: Szolgabíró Bong Zsigmond lakik Kilyénben u. p. S.-Szt.-György.

1. Aldoboly, Szentkirály, Szemerja, választási főhely Szemerja.

2. Kőkös, Szotyor, Kilyén, választási főhely Szotyor.

3. Árkos, Körispatak, Kálnok, választási főhely Körispatak.

4. Zalán, Oltszem, Málnás, Bodok, választási főhely Oltszem.

5. Zoltán, Etfalva, Gidófalva, Fotos, Sepsi-Martonos választási főhely Gidófalva.

6. Bodzaforduló, Szita Bodza, választási főhely Bodzaforduló.

Kézdi felső járás: Szolgabíró Pető István lakik Fel Torján utolsó posta K.-Vásárhely.

A. Nagy községek:

Szentlélek, Polyán, Altorja.

B. Csoportok:

1. Ozsdola, Martonos, választási főhely Ozsdola.

2. Lemhény, Almás, választási főhely Almás.

3. Nyujtód, Szászfalu, Sársfalva, Oroszfalu, választási főhely Sársfalva.

4. Bélefalva, Kurtapatak, Esztelnek, Csomortány, választási főhely Esztelnek.

5. Feltorja, Ikafalva, Futásfalva, választási főhely Futásfalva.

Kézdi alsó járás: Szolgabíró Demény Ferencz lakik Hatolykán utolsó posta Al-Csernáton.

1. Bita, Maksa, Léczfalva, Várhegy, választási főhely Léczfalva.

2. Dálnok, Albis, Matásfalva, választási főhely Dálnok.

3. Márkosfalva, Martonfalva, Hatolyka, Szentkatolna választási főhely Martonfalva.

4. Alcsernáton, Felcsernáton, választási főhely Alcsernáton.

Orbai járás: Szolgabíró Csia Albert lakik Czofalván u. p. Nagy Borosnyó.

A. Nagy községek:

Zágon, Kovászna, Zabola, Gelenceze.

B. Csoportok:

1. Hilib, Haraly, Páva, Imecsfalva, választási főhely Imecsfalva.

2. Tamásfalva, Szőrese, Telek, Czofalva, Barátos választási főhely Telek.

3. Körös Papolez, Páké, választási főhely Papolez.

Miklósvári járás: Szolgabíró Henter Béla l. Nagy Ajtán u. p. ugyan ott.

A. Nagy községek:

Baróth, Közép Ajta, Bölön, Nagy Ajta.

B. Csoportok:

1. Sepsi Baczon, Bodos, választási főhely Sepsi Baczon.

2. Szároz Ajta, Zalánpatak, választási főhely Szároz Ajta.

3. Miklósvár, Köpecz, választási főhely Miklósvár.

A választások egyelőre a Nagy községekben fognak az illető szolgabíró urak által elrendeltetni.

Sepsi-szent-györgyön 1873. febr. 18.

Forró Ferencz,

alispán.

MAGYAR KELETI VASUT.

Van szerencsénk a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy

Brassóban és Nagy-Szebenben

áruszállítási irodát

nyitottunk s azoknak vezetésével

18 5—5

FELTER & ARONSOHN

urakat biztuk meg.

Pesten, 1873. január hóban.

A főigazgatóság.